

HGM Çocuk Güvenliği Politikası ve Prosedür Belgesi

Yürürlük Tarihi: Bu belge 04.05.2025 tarihli 2025/3 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla yürürlüğe girmiştir.

1) Amaç ve Kapsam

1.1. Amaçlar

1.2. Kapsam

2) Temel İlkeler

1.1. Amaçlar

1.2. Kapsam

3) Temel Kavramlar

3.1. Çocuk

3.2. Genç

3.3. Çocuğun Öncelikli/Yüksek Yararı

3.4. Çocuk Katılımı

3.5. Çocuğun Bedensel Söz Hakları

3.6. Koruyucu-Önleyici Yaklaşım

3.7. Kapsamlı Cinsellik Eğitimi

3.8. Cinsel İstismar

3.9. Adli Sisteme Girmiş Çocuklar

3.10. Çocukların Cinsel İstismarına İlişkin Materyaller

3.11. Çocukların Evlilik Yoluyla İstismarı

3.12. Yetişkin Merkezilik / Yetişkinlik

3.13. Flört Şiddeti

3.14. Akranlar Arası Şiddet / Okul Zorbalığı

3.15. İnterseks

4) Temel Politik Yaklaşımlar

4.1. Çocuk ve Gençlere Yönelik Cinsel İstismara Yaklaşım

4.2. Cinsel İstismarın Temel Nedenleri

4.3. Flört Şiddetine Yaklaşım

4.4. Fail Çocuklara Yaklaşım

5) İlgili Referanslar

Çocuk Güvenliği Prosedürleri

Sorumlular

- Çocuk Güvenliği Odak Kişisi (ÇGO)
- Çocuk Güvenliği Komisyonu
- Koordinasyon Ekibi
- Yönetim Kurulu
- Etik Kurul

1) Koruma ve Önleme Prosedürleri

1.1. İşe Alım ve İnsan Kaynakları Prosedürleri

1.2. Satın Alma, Lojistik ve Sözleşmeler

1.3. İletişim ve Medya

1.4. Çocuğa Ait Bilgilerin Korunması

1.5. Güvenli ve Erişilebilir Programlama

2. Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları (EK-2)

3. Bildirim ve Yanıtlama Prosedürleri

3.1. Bildirim İçeriği

3.2. Zaman Taahhütleri (SLA)

3.3. Zorunlu Bildirim Yükümlülüğü

3.4 Anonim Bildirim

4. Hesap Verebilirlik ve İzleme

4.1. Yıllık Çocuk Güvenliği İzleme Özeti – Rapor İçerik

EKLER

ÇGP-EK-1 Aydınlatılmış Onam Formu

ÇGP-EK-2 Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları

Çocuk Güvenliği Politikası

Çocuk Güvenliği Politikası, Hayal Gücü Merkezi'nin (HGM) çocukları her türlü hak ihlalden, ihmal ve istismar riskinden korumak üzere uygun ve güvenli ortamı sağlamaya yönelik kurumsal taahhüdünü ifade eder.

Bu politika belgesi, HGM'nin yürüttüğü tüm programlar, faaliyetler, işbirlikleri ve hizmetler kapsamında:

- Çocukların haklarının güvence altına alınmasını,
- Çocukların her türlü riskten korunmasını,
- Çocuk güvenliğine yönelik kaygıların vakit kaybetmeden ilgili mercilere bildirilmesini,
- Süreçlerin takip edilerek zararın en aza indirilmesini

kurumsal bir sorumluluk olarak tanımlar.

HGM, çalışmalarının odağında çocuklar ve gençler olmasa dahi, gönüllülük programları, atölyeler, eğitim içerikleri, savunuculuk faaliyetleri ve dolaylı temas alanları nedeniyle çocuk güvenliği ilkesini tüm faaliyetlerinde temel öncelik olarak görür.

HGM'nin çocuk güvenliği kapsamındaki faaliyetleri arasında şunlar bulunur:

- Çocukların kişisel bilgileri, görselleri ve vaka detaylarının korunması,
- Çocuklar ve gençlerle doğrudan çalışan kurumlar, gönüllüler ve uzmanların güvenlik odaklı içerik ve yaklaşımlarla desteklenmesi,
- Gençlere ve çocuklara yönelik dijital bilgi ve materyallerin hazırlanması,
- Çocukların ve gençlerin yaşamını etkileyen politika ve uygulamalarda savunuculuk yapılması,
- Çocuklara yönelik eğitim, atölye ve sosyal faaliyetlerde güvenli alanın sağlanması.

Bu bağlamda HGM, yürüttüğü her çalışmanın ve ürettiği her politikanın çocuklar için herhangi bir risk oluşturmamasını garanti eder. Faaliyetler sırasında gözlemlenebilecek veya ortaya çıkabilecek risk/ihlal durumlarında derhal müdahale edilebilmesi için etkin **bildirim ve yanıt mekanizmaları** oluşturur.

Bu politika, HGM'nin çocuk güvenliği konusundaki ilke ve prosedürlerini tanımlar ve tüm gönüllülerin, çalışanların, eğitimcilerin ve iş ortaklarının uyması gereken bağlayıcı bir kılavuzdur. Politika yılda en az bir kez gözden geçirilir, ihtiyaç halinde güncellenir ve Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe girer.

1. AMAÇ ve KAPSAM

Bu politika belgesinin amaçları şunlardır:

a) HGM'nin kurumsal yaklaşımını ortaya koymak: Çocuğa yönelik her türlü istismar, ihmal, sömürü ve hak ihlaline karşı Hayal Gücü Merkezi'nin (HGM) benimsediğı politik çerçeveyi tanımlamak.

b) Çocuk yararını gözetmek: HGM'nin çocuk ve gençlik çalışmalarının yürütülmesi ve geliştirilmesinde; ayrımcılık yapılmaksızın katılımcılık, erişilebilirlik, kapsayıcılık ve kesışimsellik ilkeleriyle hareket ederek çocuğun üstün yararını her koşulda öncelikli kılmak.

c) Kurumsal taahhüt sunmak: HGM'nin tüm operasyonlarının, çalışanlarının, gönüllülerinin ve programlarının çocuk haklarına zarar vermediğini, çocukların güvenliğini ve refahını esas aldığına taahhüt etmek.

d) Paydaş sorumluluğı: HGM'nin birlikte çalıştığı topluluklarda, kurumlarda ve paydaşlarda çocuk güvenliğıne ilişkin gözlemlenen her türlü riski ilgili makamlara bildirmeyi ve gerekli süreçlere aracılık etmeyi güvence altına almak.

e) İzlenecek süreçleri tanımlamak: HGM sorumluluğunda gerçekleşebilecek ihmal, istismar ya da hak ihlali durumlarını takiben uygulanacak net bir prosedür ve yönerge sunmak.

f) Sorumlulukları belirlemek: Çocuk Güvenliğı Politika Belgesi ve Davranış Kuralları ihlal edildiğinde, takip edilecek süreçte HGM'nin ve ilgili kişilerin sorumluluklarını açıkça ortaya koymak.

Kapsam

Bu politika belgesi;

- HGM çalışanları, gönüllüleri, stajyerleri, danışmanları, yönetim kurulu üyeleri, temsilcileri ve Genç Danışma Kurulu dahil olmak üzere derneğın tüm mensuplarını,
- HGM'nin faaliyetlerinden yararlanan çocuklar ve gençleri,
- HGM'nin birlikte çalıştığı paydaş kurumları ve toplulukları kapsar.

HGM çalışanları, gönüllüleri ve yönetim organları, bu belgeye uygun davranmayı taahhüt eder. Bu taahhüdü gerçekleştirmek için başta **çocuk güvenliğı eğitimi** olmak üzere gerekli eğitimlere katılır ve risklerin en aza indirilmesi için aktif rol üstlenir.

Politika; HGM ofislerinde, sahadaki faaliyet alanlarında ve dijital platformlarda geçerlidir. Ayrıca, HGM mensupları arasında kurum dışında gerçekleşip HGM ortamına taşınan ya da HGM faaliyetlerini etkileyen eylemleri de kapsar.

HGM, çocuklarla doğrudan ya da dolaylı temas eden paydaşlarının da bu politika ile uyumlu davranmasını sağlar. Bu amaçla paydaşlara politika metnini iletir, uygun davranış taahhüdü alır; uyumsuzluk durumunda ilgili sözleşme ve protokol maddelerine dayanarak iş birliğini sonlandırır.

2. TEMEL İLKELER

Hayal Gücü Merkezi (HGM), çocuk güvenliğine ilişkin tüm faaliyetlerinde aşağıdaki temel ilkelere bağlı kalır:

- 1. Önlenebilirlik:** Çocuğa yönelik her türlü şiddet, ihmal ve istismar önlenabilir.
- 2. Biriciklik:** Her çocuk gelişim, yaşam koşulları, ihtiyaçları ve öyküleri bakımından eşsizdir.
- 3. Öznellik:** Çocuklar yetişkinlerin nesnesi değil, kendi hayatlarının öznesidir.
- 4. Beden Üzerinde Hak:** Çocuklar kendi bedenleri üzerinde söz hakkına sahip birer bireydir.
- 5. Cinsel Haklar:** Çocukların gelişim dönemlerine uygun doğru bilgiye erişim, ayrımcılığa ve şiddete maruz kalmama, özerklik, bedensel bütünlük ve mahremiyet hakları vardır.
- 6. Çeşitliliğe Saygı:** Çocukların ve ergenlerin cinsiyet, cinsel yönelim, kimlik ve ifade çeşitliliği göz önünde bulundurulur. Her çocuğun güvenli bir çevrede büyüme ve bilgi edinme hakkı yüksek önceliktedir.
- 7. Zarar Vermeme Yükümlülüğü:** Çocuklarla doğrudan veya dolaylı temasta bulunan tüm kurum ve bireylerin temel yükümlülüğü, hiçbir biçimde çocuklara zarar vermemek ve haklarını korumaktır.
- 8. Üstün Yarar:** Çocuk güvenliği ile ilgili her çalışmada çocuğun yüksek yararı gözetilir.
- 9. Güvenli Ortam Sorumluluğu:** HGM, çocuklarla çalıştığı tüm ortamlarda güvenli koşulların sağlanmasını ve çocukların desteklenmesini garanti altına alır.
- 10. Ortakların Sorumluluğu:** HGM, paydaş kurumların da asgari koruma standartlarını yerine getirmesi için sorumluluk taşır ve bu konuda rehberlik eder.
- 11. Çocuk Katılımı:** Çocuk güvenliği çalışmalarında çocukların görüşlerinin ve katılımının sağlanması esastır.
- 12. Eşitlik:** Tüm çocuklar eşit haklara sahiptir; hiçbir çocuk ayrımcılığa uğramaz.

3. TEMEL KAVRAMLAR

Çocuk

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve buna bağlı gelişen ulusal mevzuat kapsamında, 18 yaşına kadar her birey çocuktur ve çocuklar kendine özgü hak grubu olan çocuk haklarından yararlanır.

Genç:

Genç yaş grubu için evrensel olarak kabul edilen bir aralık olmamakla birlikte gençlik yalnızca yaş grubu ile değil aynı zamanda eğitimsel, toplumsal ve ekonomik hayata katılım ile de tanımlanmaktadır. Birleşmiş Milletler 15-24 yaş arasını genç grup olarak tanımlarken Avrupa Komisyonu günümüzde uzayan eğitim öğrenim sürelerini göz önünde bulundurarak 15-29 yaş arasını genç grup olarak kabul etmektedir. Ancak 15- 18 yaş arası bireyler yukarıdaki referansla ilişkili olarak aynı zamanda çocuk sayıldığından farklı bir statüye sahip olup bazı sınırlamalar gündeme gelebilmektedir.

Çocuğun Öncelikli/Yüksek Yararı:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında ve Türkiye'nin de taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde de sıklıkla geçen bu kavram her durumda çocuğun eşitlik, adalet, barış, özgürlük, ilgi, mutluluk, sevgi, anlayış gibi çocukların esenliği, gelişimi, yaşam hakkı ve güvenliği için haklarının garantiye alınmasını tanımlar. Buna göre kamusal veya özel kurumlar, mahkemeler, idari makamlar ve yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren tüm faaliyetlerde çocuğun yüksek yararı gözetilir. Karar vericiler, yasa yapıcılar, her durumda kararlarında bu ilkeye göre hareket etmek zorundadır. Ayrıca bu kavram çocukların kendilerini baskı altında hissetmeden ifade edebilecekleri bir ortam sağlanmasını, ihtiyaçlarının önceliklendirilmesini, şiddetten korunmasını, sağlıklı gelişimleri için düzenlemeler yapılmasını da kapsar. Her durumda çocukların korunması yetişkinlerin birinci görevidir.

Çocuk Katılımı:

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde geçen dört temel ilkedен biridir. Ayrımcılık yapmama, gelişimlerinin desteklenmesi ve her durumda üstün yararlarının önceliklendirilmesi gibi çocukların katılım hakları çocukların korunması ve güvenliklerinin sağlanması için en etkili yoldur. Bu hak, çocukların kendilerini özgürce ifade etmesini, kendisini ilgilendiren her konuda görüşlerini aktarabilmesini ve alınan kararlarda ihtiyaçlarının görünür kılınmasını sağlar. Çocuk katılımı, çocuklara sadece görüşlerini sormakla sınırlı değildir. Görüşlerini sunabileceği uygun ortamların, uygun araçların yaratılması, onları dinleyen ve muhatap alan yetişkinlerin de olması gerekir. Çocuklar kendilerini ilgilendiren konuların uzmanıdır. Dolayısıyla ihtiyaçlarını en iyi onlar bilir, en iyi onlar analiz eder. Onlara kulak vererek alan açmak ve bu ihtiyaçlara yönelik politika ve uygulamalar geliştirmek ise yetişkinlerin görevidir.

Çocuğun Bedensel Söz Hakları:

Çocukların bedensel söz hakları, Çocuk Hakları Sözleşmesinin temel ilkelerinden biri olan çocuğun katılım hakkının bir yansımasıdır. Çocuk katılımı, çocukların kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini sunabileceği uygun ortam ve araçlara erişebilmeleri, bu görüşlerin yetişkinlerce dinlenmesi ve dikkate alınması demektir. Çocuklar da tıpkı yetişkinler gibi kendi bedenleri üzerinde söz sahibi olan bireylerdir. Çocukların bedensel söz hakları, katılım, onay kavramı ve kişisel sınırlar ile ilgilidir. Çocukların kendi bedenlerini ilgilendiren konularda bilgiye erişim, söz söyleme, karar alma, kişisel sınırlarını tanımlama ve bu sınırları karşı tarafa belirtme hakkını kapsar. Aynı zamanda çocukların bedenlerinin kendilerine ait, özel ve değerli olduğunu yetişkinlere hatırlatarak, cinsel istismarla mücadelede hak temelli bakış açısını vurgular. Dernek bu kavramı kullandığı ve yaygınlaştırdığı bir önleme programı yürütmektedir.

Koruyucu-Önleyici Yaklaşım:

Özellikle sağlık, eğitim ve hukuk alanlarında kullanılan; ihmal, istismar ve şiddet ortaya çıkmadan önlemeyi, bireyleri istismar ve şiddetin olumsuz sonuçlarından korumayı önceleyen yaklaşımdır. Cinsel istismar ve şiddet olgularının toplumda gündemleşmesi, ağırlıkla vakalar ortaya çıktıktan sonra gerçekleşir. Oysa şiddet ortaya çıkmadan alınabilecek pek çok önlem ve geliştirilebilecek program/uygulama vardır. Bu uygulamalar büyük bir popülasyonu içerebileceği gibi belli bir gruba yönelik de planlanabilir. Koruma ve önleme, politika ve sistem işidir. Bu hizmetler için finansal kaynak yaratmak; bu hizmetleri uygulamak, denetlemek ve raporlamak; politika ve program geliştiren ve karar alıcı pozisyonlarda bulunanların yükümlülüğündedir. Kapsamlı ve kapsayıcı bir koruyucu-önleyici uygulama; ihtiyaç ve risk analizi, kültürel yapı, sorun tespiti, çevresel ve kurumsal kaynakların belirlenmesi, disiplinler arası yaklaşım ve kurumlar arası iş birliği gibi unsurlar dikkate alınarak gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte, cinsel şiddetle etkin mücadele için tüm meslek uzmanları koruyucu-önleyici yaklaşımı benimsemeli ve içselleştirmelidir.

Kapsamlı Cinsellik Eğitimi:

Çocukların ve gençlerin; gelişim dönemlerine uygun doğru bilgiye erişim, ayrımcılığa ve şiddete maruz bırakılmama, özerklik ve bedensel bütünlük, mahremiyet gibi cinsel haklarından yararlanmalarında önemli bir rolü bulunan kapsamlı cinsellik eğitimi; cinselliğin bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal yönlerinin ele alındığı, kapsamlı, bulgulara dayanan ve yaş gelişimine uygun bilgileri içeren kademeli bir eğitim modelidir. Sadece cinsel sağlık ve gelişim ile sınırlı olmayan bu eğitim; toplumsal cinsiyet, kişisel sınırlar, onay kavramı ve güvenli ilişkiler gibi kapsamlı içerikleri ile aynı zamanda flört şiddeti, cinsel istismar ve akranlar arası şiddeti önlemede etkilidir. Kapsamlı cinsellik eğitimine erişim bir haktır.

Cinsel İstismar:

Çocuktan yararlanmak, çocuğa zarar vermek ve/veya çocuğun bedeni üzerinde tahakküm kurmak üzere cinselliğin kullanılmasıdır. Temas içeren ya da içermeyen her türlü eylem, teşebbüs ve aracı olmayı tanımlayan şemsiye bir kavramdır. Cinsel istismar, kimden gelirse gelsin maruz bırakılan çocuğun suçu değildir. Çocuğun hiçbir davranışı cinsel istismara gerekçe olamaz. Cinsel istismar akranlar arası merak odaklı cinsel oyun ve onaya dayalı davranışlar ile karıştırılmamalıdır. İstismar davranışını uygulayanın bir yetişkin değil bir başka çocuk olduğu durumlarda ise, failin de 18 yaşın altında bir çocuk olduğu, onun da istismara maruz bırakılmış ya da bırakılıyor olabileceği akılda tutulmalı ve iyilik durumları gözetilerek her iki çocuk da bir ruh sağlığı uzmanı tarafından desteklenmelidir.

Adli Sisteme Girmiş Çocuklar:

Bu kavram, adli sistem içerisinde bütün çocukların haklarının korunması gerektiğini anlatan kapsayıcı bir kavramdır. Ulusal mevzuatta "suça sürüklenmiş çocuk", "mağdur çocuk" ve "tanık çocuk" gibi kavramlara yer verilse de bu kavramların çocuğun üstün yararını koruyan bir yerden kullanılmadığı, adli sistemde yer alma biçimleri farklılaştıkça çocuğun haklarına olan yaklaşımın da değiştiği görülmektedir. Dernek, bu yaklaşımın önüne geçebilmek, çocukları ayırtırmamak ve onların ihtiyaç duydukları adli destek mekanizmalarına erişebilmelerini sağlamak amacıyla bu kavramı kullanmayı tercih eder.

Çocukların Cinsel İstismarına İlişkin Materyaller:

Pornografi, yetişkin dünyası ve algısı için, yetişkinlerin onayları dahilinde katılımlarıyla üretilen cinsel içerikli materyallerdir. Söz konusu çocuklar olduğunda bu içeriklerin üretimi, dağıtımı pornografi değil suçtur. Çocuk pornosu terimi bu suçu işleyen kişilerce kullanılmaktadır ve kolluk kuvvetleri, yargı, halk veya medya tarafından kullanılan meşru bir dil olmamalıdır. Çocuk ve porno kelimelerinin bir arada kullanımı bu istismar türünü sıradanlaştırarak bir porno türü olarak "normal"leştirilmesine sebep olur. Çocukların cinsel içerikli herhangi bir materyalin üretim sürecinde kullanılması çocuğa yönelik cinsel istismar türlerinden biridir; aynı zamanda çocuğun cinsel-ticari sömürsüdür. Dernek, istismar ve sömürüyü özellikle vurgulamak, bu şiddet türlerinin çocuklar üstünde oluşturduğu zararı görünür kılabilmek için bu kavramın kullanmasını teşvik eder.

Çocukların Cinsel İstismarına İlişkin Materyaller:

Pornografi, yetişkin dünyası ve algısı için, yetişkinlerin onayları dahilinde katılımlarıyla üretilen cinsel içerikli materyallerdir. Söz konusu çocuklar olduğunda bu içeriklerin üretimi, dağıtımı pornografi değil suçtur. Çocuk pornosu terimi bu suçu işleyen kişilerce kullanılmaktadır ve kolluk kuvvetleri, yargı, halk veya medya tarafından kullanılan meşru bir dil olmamalıdır. Çocuk ve porno kelimelerinin bir arada kullanımı bu istismar türünü sıradanlaştırarak bir porno türü olarak "normal"leştirilmesine sebep olur. Çocukların cinsel içerikli herhangi bir materyalin üretim sürecinde kullanılması çocuğa yönelik cinsel istismar türlerinden biridir; aynı zamanda çocuğun cinsel-ticari sömürsüdür. Dernek, istismar ve sömürüyü özellikle vurgulamak, bu şiddet türlerinin çocuklar üstünde oluşturduğu zararı görünür kılabilmek için bu kavramın kullanmasını teşvik eder.

Çocukların Evlilik Yoluyla İstismarı:

Ulusal mevzuatta evlilik yaşı kural olarak 18'dir. Bu yaş haricinde çocukların zorla erken yaşta evlendirilmeleri, evlilik yoluyla istismar edilmelerinin temelini oluşturmaktadır. Yetişkin merkezci dünyada çocukların iradeleri hemen her konuda yok sayılırken, evlilik gibi kişiyi ağır sonuçlar altına sokan bir resmi kurumda çocukların iradeleri olduğu varsayılarak evlendirilmektedirler. Dernek, istismar eylemini ön plana çıkarmak adına; erken zorla evlilikler, çocuk gelinler gibi kavramlar yerine bu kavramı kullanmayı tercih eder.

Yetişkin Merkezilik / Yetişkincilik:

Yetişkinlerin çocuklar üzerinde sahip oldukları güç ve iktidar. Çocuğu bir birey olarak değil yetişkinin uzantısı, yetişkinin sahip olduğu bir ürün, bir araç ve nesne olarak gören bu yaklaşım, çocuklara yönelik ayrımcılığın ve bedensel söz hakkı ihlallerinin sebepleri arasında yer alır. Kısaca, her şeyin merkezinde yetişkini görmek, yetişkin olduğu varsayımıyla hareket etmek. Dernek, kesişimsellik ilkesinden yola çıkarak çocuk ve yetişkinler arasındaki bu güç dinamiğini sorgulamak ve dönüştürmeyi de hedefler.

Flört Şiddeti:

Duygusal, romantik, cinsel bir beraberlik içerisinde ya da beraberlik bittikten sonra partnerlerden birinin diğeri -ya da birbiri- üzerinde güç ve kontrol kazanmaya çalıştığı, zarar verici davranış biçimleri. Literatürde yaygın olarak flört şiddeti kavramı kullanılmakla birlikte "sevgili şiddeti", "romantik partner şiddeti", "yakın partner şiddeti", "ilişkisel şiddet", "ilişki içi şiddet" gibi kavramlar da bu şiddet türünü ifade etmek için kullanılabilir. Dernek gençler arası güvenli ilişkilerin yaygınlaşması ve flört şiddetinin azalması için gençlik çalışmaları ve "Ne Var Ne Yok?!" isimli bir önleme programı yürütmektedir.

Akranlar Arası Şiddet / Okul Zorbalığı:

Akranlar arası şiddet / okul zorbalığı kavramı sindirme, taciz, suistimal ve mağdur etme gibi öğrenciler arasında gerçekleşen farklı davranışları kapsar. Uzun süreler boyunca tekrarlanan fiziksel veya psikolojik saldırganlıktan oluşur ve bu davranışlara dahil olan tüm öğrenciler için eşit derecede endişe verici farklı sonuçları vardır. Aile ve okul çevresinde kimliğinin tanınmadığını hisseden ve ayrımcılığa uğrayan, yeterli yetişkin rehberliği ve kişisel sınırlar eğitimi almayan çocuk ve gençlerde okul zorbalığının daha sık yaşandığı görülmektedir. Okul şiddetini önlemek ve kontrol etmek için, çocuğa çatışma yönetimi ve empati konularında destek sağlamak ve okul bileşenlerini şiddete tanık olduklarında hayatta kalan odaklı rol almaları konusunda eğitmek etkili birer strateji olabilir.

İnterseks:

İnterseks bir dizi doğal beden çeşitliliğini tarif etmek için kullanılan şemsiye bir kavram ve LGBTİ+ kısaltmasının sonunda yer alan "İ" harfinin açılımıdır. Toplumun ve tıbbın oğlan ya da kız tanımlarına tam anlamıyla uymayan/sığmayan çeşitli cinsiyet özelliklerine sahip insanlar için kullanılır. Bu çeşitlilikler iç veya dış genital organlarda, ikincil cinsiyet karakteristiklerinde (ses, kıl yapısı vb.) hormon sisteminde, kromozomlarda, bunların tamamı ya da sadece bazılarında olabilir. Tek tip interseks beden yoktur. İkili cinsiyet kategorisine sığmayan bu çeşitlilikler bazen doğumla birlikte görünür durumdadır, bazen ergenlik çağında ortaya çıkar, bazen fiziksel olarak görünür olmayabilir. Özellikle doğumla görünür farklılıklarda, interseks bebeklerin ve çocukların bedenine yönelik geri dönüşü olmayan müdahaleler gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar bu müdahaleler kimi ülkelerde artık kabul edilmiyor olsa da kimi ülkelerde halen geçerlidir. İnterseks çocuklara uygulanan cinsiyet atama ameliyatları çocukların bedensel söz haklarına yönelik ciddi bir hak ihlali olmasının yanında, cinsel şiddete bir örnektir. Tıp uzmanlarının ya da sağlık çalışanlarının ebeveynleri yanlış ya da eksik bilgilendirmeleri de bu ihlal ve şiddeti besler. Gereksizce tekrarlayan genital muayeneler, genital sakatlama, tıbbi süreçlerde çocuğun izinsiz görüntülenmesi, izinsiz (ya da manipüle edilerek) bedenine dokunulması, cinsiyet kimliğinin kendisine sorulmadan inşa edilmeye çalışılması, küçük yaşta bir çocuğun yetişkinlikte kuracağı cis heteronormatif cinsel ilişkilere uygun hale getirilmesi amaçlı tüm müdahaleler beden bütünlüğüne saldırı ve cinsel şiddet niteliği taşımaktadır. Bu süreçler ayrıca çocuğun kendi bedeninde yanlış ve utanılacak bir şeyler olduğu fikrine kapılmasına, bedeninin başkalarının üzerinde hak sahibi olduğu bir alan olduğu yanlışlığına yol açabilmektedir. Bu da çocuğu tıbbi süreçler dışındaki cinsel şiddete karşı da savunmasız bırakabilir.

İnterseks olmak bir sakatlık ya da uzun vadeli bir fiziksel bozukluk değildir. İnterseks bireylerin çoğunda fiziksel bir sorun yoktur ve tıbbi bir müdahale gerekli değildir. İnterseks çocuklarda yanlış bir şey yoktur. İnterseks çocuklara asıl zarar veren bu bakış açısı, yanlış bilgilendirme ve onay dışı tıbbi müdahalelerdir. Daha detaylı bilgi için: <https://interdayanisma.org>

4. TEMEL POLİTİK YAKLAŞIMLAR

4.1 Derneğin Çocuk ve Gençlere Yönelik Cinsel İstismara Yaklaşımı

Cinsel istismar bir cinsel şiddet türüdür. Cinsel istismar, tüm diğer şiddet eylemleri gibi cinsellikle değil, güç ve hiyerarşi ile ilgilidir. Çocuğu cinsel olarak istismar eden kişi şiddet eylemini çocuğun fiziksel, duygusal, bilişsel ve deneyimsel açıdan daha zayıf oluşunu kötüye kullanarak gerçekleştirir. Çocuğun güçsüz konumda oluşu sanıldığı gibi aksine fiziksel farklılıklardan çok duygusal, bilişsel ve toplumun çocuğa yüklediği değerdeki farklılıklara dayanır. Mağdur suçlayıcılığın yaygın olduğu, çocukların birer birey olarak görülmediği, çocuk haklarının teslim edilmediği, kapsamlı cinsellik eğitimine erişimin bulunmadığı, çocuklara söz hakkı tanınmayan, yetişkinlerin çocuklar üzerinde yoğun otorite kurduğu toplumlarda çocukların, özellikle yakınlarındaki kişiler tarafından, istismara maruz bırakılma oranları daha yüksektir. Cinsel istismar konusu Türkiye’de çocuk hakları ve çocuk katılımı konuları dışarıda bırakılarak ele alınmaktadır. Yetişkinlerin çocuklar üzerinde yoğun bir otoriteye sahip olması, çocukların birey olarak görülmemesi, çocuklardan yetişkine koşulsuz saygı ve itaatin beklenmesi, ailenin kutsal kabul edilmesi ve tüm değerlerden üstün tutulması, cinsel istismar konusundaki bilgisizlik ve yanlış inanışlar gibi kültürel nedenlere ek olarak; kapsamlı cinsellik eğitimi gibi düzenli ve hak temelli eğitim ve farkındalık çalışmalarına erişimin olmaması gibi yapısal nedenler çocukların bedenlerine yönelik sınır ihlallerini ve cinsel istismar suçlarını artırmakta ve görünmez kılmaktadır. Cinsel istismar, şiddet davranışları ortaya çıktıktan ve çocuklar zarar gördükten sonra konuşulmakta, cinsel istismara koruyucu ve önleyici yaklaşım henüz kamu kurumlarında bir bakış açısı haline getirilmemekte ve yeterli önleyici tedbir alınmamaktadır. İlgili bakanlıklarca sunulan istismar sonrası destek hizmetlerinin uygulanma biçimi ve idari personellerin yaklaşımı hak temelli ve önleyici olmaktan uzaktır. Çocuklar ikincil travmalara maruz kalabilmekte, beyanları ciddiye alınmayabilmektedir. Öte yandan medyada çocuk hakları ihlalleri oldukça yaygındır. Engelli çocuklara yönelik araştırma ve uygulamalar yok denecek kadar azdır. Özel eğitim alanı, diğer alanlar gibi cinsel gelişim ve eğitimi sınırlı olarak barındırmaktadır. Çocukların cinsel gelişimi, iletişim, kişisel sınırlar, onay kavramı, çocukların bedensel söz hakları gibi konular ancak okullarda rehber öğretmenler aracılığı ile çalışılabilmekte, rehber öğretmenler güçlendirici kaynak ve materyale ulaşmakta sınırlılıklar yaşamaktadır. Ergenlere yönelik cinsel istismar olayları, toplumdaki ergen algısı nedeniyle daha görünmezdir ve çoğu kez “Gencin rızası vardı,” denilerek kabul edilebilir bulunmaktadır. Bu bakış açısı ergenlerin evlilik yoluyla istismarının ve okul terklerinin önünü açmaktadır. Çocukların okul ve aile çıkmazında yaşadığı ayrımcılık ve şiddet, ergen intiharları oranlarını artırmaktadır. Ayrıca interseks bebekler onay dışı cinsiyet atama ameliyatlarına ve yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde farklı cinsel şiddet türleri ve zorla evlendirilme gibi hak ihlallerine maruz bırakılmaktadırlar.

4.2 HGM, cinsel istismarın temel nedenlerini şu başlıklar altında değerlendirir:

1. Toplumdaki Çocuk Algısı

- Çocuk ve yetişkin arasında yaratılan güç farkı, yaşçılık ve yetişkin odaklı toplumsal yapı.
- Çocukların hakları olan bireyler olarak görülmemesi, ayrımcılığa maruz kalmaları.
- Çocukların pasifize edilmesi, nesneleştirilmesi ve sessizleştirilmesi.
- Çocuklara söz hakkı tanınmaması, çocukların beyanlarının değersizleştirilmesi.

2. Koruyucu-Önleyici Çalışmaların Eksikliği

- Kapsamlı ve yaşa uygun cinsellik eğitiminin bulunmaması.
- Ebeveyn destek programlarının ve aile danışma merkezlerinin yetersizliği.
- Gençlik danışma ve destek merkezlerinin sınırlı erişilebilirliği.

3. Cinsel İstismara Dair Toplumsal Algı

- İstismara dair yanlış inanışların ve önyargıların toplumsal düzeyde yaygınlığı.
- Medyada mağdur suçlayıcı ve istismarı normalleştiren dilin varlığı.
- Onay kültürünün yaygın olmaması.
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve cinsiyetçilik.

4. Adli Sistemdeki Problemler

- Çocuk Koruma Kanunu ve ilgili mevzuattaki eksiklikler.
- Önleme yerine cezalandırmaya odaklanan yaklaşımlar.
- Cezasızlık kültürü ve yaptırımların caydırıcı olmaması.
- İstismar sonrası çocuklar için yeterli destek mekanizmalarının bulunmaması
- Adli süreçlerde çocuklara yaşatılan ikincil travmalar.

4.3 HGM'nin Flört Şiddetine Yaklaşımı

Hayal Gücü Merkezi (HGM), flört şiddetini toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinden beslenen, gençlerin sağlıklı ve güvenli ilişki kurma haklarını ihlal eden bir şiddet biçimi olarak tanımlar. Türkiye’de flört şiddeti kavramı her ne kadar daha görünür hale gelse de, özellikle güvenli ilişki ve cinsel sağlık başlıkları altında yeterince ele alınmamaktadır.

- **Kültürel ve politik engeller:** Flört kavramının muhafazakâr politikalar nedeniyle “ahlaksızlık” ile ilişkilendirilmesi, flört şiddeti çalışmalarının kamusallaşmasını ve koruyucu-önleyici programların yaygınlaşmasını engellemektedir. Bunun yerine erken yaşta evlilikler, rıza yaşının düşürülmesi gibi çocuk haklarını ihlal eden politikaların uygulandığı görülmektedir.
- **Eğitimde yetersizlik:** Lise rehber öğretmenleri ve psikolojik danışmanlar gençler arasında flört şiddetini gözlemlese de, bu konuda koruyucu-önleyici çalışmalar geliştirmeleri için yeterli kaynaklara erişememektedir. Örgün eğitim sisteminde kapsamlı cinsellik eğitimi yok denecek kadar azdır ve çoğunlukla özel okullarla sınırlıdır.
- **Medyada temsil:** Ana akım medya mağdur suçlayıcı söylemler üretmekte ve ilişkilerde şiddeti normalleştirmektedir. Partneri tarafından öldürülen gençlerle ilgili haberler gündem yaratsa da, gençlerin ilişkilerde yaşadıkları şiddeti dile getirmeleri hâlâ oldukça zordur.

HGM'nin yaklaşımı:

- Flört şiddeti yaşayan çocuk ve gençlerin sesini duymayı, güvenli destek mekanizmaları oluşturmayı ve önleyici çalışmalar yürütmeyi taahhüt eder.
- Eğitim faaliyetleri, gençlerin flört şiddetini tanımasını, haklarını bilmesini ve sağlıklı ilişki kurma becerilerini güçlendirmeyi amaçlar.
- Gençlerin yüksek yararı gözetilerek, flört şiddetine dair farkındalık çalışmaları hem gençlerle hem ebeveynlerle paylaşılır.

4.4 HGM'nin Fail Çocuklara Yaklaşımı

HGM, fail çocukları da içinde bulundukları toplumsal koşulların ve adaletsiz yapıların mağduru olarak görür. Çocukların hem fail hem mağdur olabileceği durumlarda, cezalandırıcı yaklaşımlar yerine koruyucu-önleyici ve destekleyici yöntemlerin esas alınması gerektiğine inanır.

- **Çocuğun yüksek yararı:** Adli sistemde iki tarafı da çocuk olan vakalarda, çocukların ihtiyaç duyduğu psiko-sosyal desteğe erişimi temel ilke olarak kabul eder. Ceza yerine, çocukların eğitim, danışmanlık ve rehabilitasyon mekanizmalarıyla desteklenmesi esastır.
- **Cezalandırıcı sistemin riski:** Çocukların özgürlüklerinden yoksun bırakılarak adaletin sağlanamayacağı açıktır. Ceza öncelikli yaklaşımlar, çocukların yaşamlarında yeni travmalar yaratma riski taşır.
- **Bireysel değerlendirme:** Her çocuk ve her vaka biriciktir; fail çocukların da kendi hikâyeleri, ihtiyaçları ve koşulları dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir.

HGM'nin yaklaşımı:

- Fail çocukları damgalamadan, onarıcı adalet ilkeleri çerçevesinde değerlendirir.
- Hem mağdur çocuğun hem fail çocuğun haklarını ve ihtiyaçlarını gözetir.
- Çocukların adli süreçlerden en az zararla çıkabilmesi için devlet mekanizmalarının etkin işletilmesi ve destek mekanizmalarının güçlendirilmesi için çaba gösterir.

5.İLGİLİ REFERANSLAR

Cinsel İstismarı Önlemede Yetişkinlere Düşen Sorumluluklar ve Çocukların Bedensel Söz Hakları Kitapçığı
Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği <https://cinselsiddetlemucadele.org/wp-content/uploads/2024/09/CBSH-rv4-sida-2024.pdf>

Cinsel İstismar Yazı Dizisi Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği <https://cinselsiddetlemucadele.org/cinsel-istismar-yazi-dizisi> Çocuk Katılımı Politika Belgesi

Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı <http://www.cocugasiddetionluyoruz.net/agin-yayinlari/cocuga-karsi-siddeti-onlemekicin-ortaklik-agi-cocuk-katilimi-politika-belgesi>

Çocuk Koruma Politika Belgesi Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı
<http://www.cocugasiddetionluyoruz.net/agin-yayinlari/cocuga-karsi-siddeti-onlemekicin-ortaklik-agi-cocuk-koruma-politika-belgesi>

İnter Dayanışma – Türkiyeli İntersekslerin Buluşma Noktası <https://interdayanisma.org>

ÇOCUK GÜVENLİĞİ PROSEDÜRLERİ

SORUMLULAR

Çocuk Güvenliği Odak Kişisi (ÇGO)

- HGM bünyesinde Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedür Belgesi'nin günlük işleyişinden sorumlu bir "Çocuk Güvenliği Odak Kişisi (ÇGO)" atanır.
- ÇGO; çocuk güvenliği konusunda bilgi sahibi, kurum hafızasını taşıyan ve erişilebilir bir kişi olmalıdır.
- **Görevleri:**
 - Politika ve prosedürlerin geliştirilmesi, güncellenmesi ve uygulanmasını takip etmek.
 - Ulusal ve uluslararası ağlarda, benzer pozisyondaki kişilerle iletişim kurarak iyi uygulamaları HGM'ye taşımak.
 - Politika belgesini en az 3 yılda bir veya ihtiyaç oldukça gözden geçirmek üzere Çocuk Güvenliği Komisyonu'nu toplantıya çağırmak.
 - Bildirim ve şikayetlerin ulaştığı e-posta adresini yönetmek ve kayıt altına almak.

Çocuk Güvenliği Komisyonu

- Bildirim ve şikayetlerin ilk muhatabı Çocuk Güvenliği Komisyonudur.
- Komisyon şu üyelerden oluşur:
 - Çocuk Güvenliği Odak Kişisi,
 - HGM hukuk danışmanı,
 - Yönetim Kurulu'ndan bir üye,
 - Koordinasyon Ekibi'nden bir üye.
- **Görevleri:**
 - Kendisine ulaşan başvuruları en geç 5 iş günü içinde toplanarak değerlendirmek.
 - Alınan karar ve önerileri uygulamaya konulmak üzere ilgili kişilere iletmek.
 - Süreci raporlamak ve raporların Koordinasyon Ekibi'ne ulaşmasını sağlamak.
 - Politika belgesinin düzenli güncellenmesi için gerekli sorumlulukları yerine getirmek.
 - Odak Kişisinin işten ayrılması halinde geçici süreyle bu görevi üstlenmek.

Koordinasyon Ekibi

- Politikanın tüm bileşenlere duyurulmasından, farkındalık çalışmalarının yapılmasından ve **günlük uygulamanın takip edilmesinden** sorumludur.
- İmzalanmış politika belgeleri, Yönetim Kurulu, Komisyon ve Etik Kurul raporlarının toplanması ve arşivlenmesi görevini üstlenir.
- Koordinasyon ekibi bulunmayan durumlarda bu sorumluluk Yönetim Kurulu veya atanan Koordinasyon Kişisine devredilir.

Yönetim Kurulu

- Politikanın uygulanmasından nihai olarak sorumludur.
- Kural ve düzenlemelere uyulmaması durumunda bildirim, inceleme ve yaptırım mekanizmalarının işletilmesini gözetir.
- Etik Kurul ile iletişimi yürütür ve tavsiye kararlarının uygulanmasını takip eder.

Etik Kurul

- Politikanın ihlaline ilişkin bildirilen vakaların soruşturulmasını yürütür.
- Soruşturma sonucunda Yönetim Kurulu'na tavsiye kararlarını sunar.
- Üyeler Çocuk Güvenliği Komisyonu tarafından belirlenir.
- **3 asil ve 3 yedek üye** olmak üzere kurul 3 yıl süreyle görev yapar.
- Tarafsızlık, gizlilik ve çocuğun üstün yararı ilkelerine uygun çalışır.

1. KORUMA VE ÖNLEME PROSEDÜRLERİ

1.1. İşe Alım ve İnsan Kaynakları Prosedürleri

- HGM'nin işe alım süreçlerinde adayların çocuk algısı ve çocuk haklarına yaklaşımı kritik bir seçim kriteridir.
- İşe alım sürecinde:
 - Adaylardan **adli sicil kaydı** istenir; kayıtlar incelenmeden işe alım yapılmaz.
 - Referans kontrollerinde çocuk algısına dair sorular yöneltilir.
 - Özgeçmişler çocuk güvenliği perspektifiyle değerlendirilir.
 - Mülakatlarda çocuk haklarına ve güvenliğine dair sorularla adayların tutumları ölçülür.
- Çocuklarla doğrudan çalışan tüm personel ve gönüllüler:
 - **Çocuk Güvenliği Davranış Kurallarını** imzalar.
 - Oryantasyon kapsamında **çocuk güvenliği eğitimi** alır.
- İnsan Kaynakları Politikası çocuklu çalışanların ihtiyaçlarını gözetir.

Eğitim Periyodu: Çocuk Güvenliği eğitimi **işe giriş oryantasyonunda zorunludur** ve **yıllık tazeleme** eğitimiyle güncellenir. Saha rollerine atanalar için yılda en az bir kez **olay bildirim simülasyonu** gerçekleştirilir; katılım listeleri ile kayıt altına alınır.

1.2. Satın Alma, Lojistik ve Sözleşmeler

- HGM, çocuk güvenliğini ihlal eden kişi/kurumlarla hiçbir iş birliği yapmaz; bu tür kişi/kurumlardan hizmet veya ürün satın almaz, hibe kabul etmez.
- Satın alma yapan personel, şüpheli durumlarda **Çocuk Güvenliği Komisyonuna** başvurur.
- Çocuk güvenliği ihlali ile ilgili kamu davası açılmışsa sözleşmeler tek taraflı feshedilir.
- HGM'nin tüm sözleşmelerine "Çocuk Güvenliği Uyum Maddesi" eklenir; **ihlalde derhal fesih** ve **kara liste** uygulaması esastır. İlgili ihlal, risk yönetimi kayıtlarına işlenir ve yıllık gözden geçirmede değerlendirilir.

Çocuk Güvenliği Uyum Maddesi:

"Taraflar, 18 yaş altındaki tüm çocukların üstün yararı doğrultusunda hareket etmeyi, çocuk güvenliği standartlarına ve Hayal Gücü Merkezi Çocuk Güvenliği Politikası ile Davranış Kurallarına uymayı taahhüt eder. Çocuk güvenliği ilkelerine aykırı davranış, ihmal ya da istismar şüphesi dahi, bu sözleşmenin HGM tarafından **derhâl ve tek taraflı feshi** için haklı sebep teşkil eder. HGM, ihlalde bulunan kişi/kurumu **kara liste** kapsamına alabilir."

1.3. İletişim ve Medya

- HGM iletişim çalışmalarında **hak odaklı habercilik ilkelerini** benimser.
- Çocukların özel hayatı ve mahremiyeti gözetilir; mağduriyet vurgusu yapılmaz.
- Çocuk fotoğrafları yerine illüstrasyonlar/çizimler tercih edilir.
- Çocukların görüşleri, ürünleri veya görselleri kullanılacaksa **açık rıza/onam** alınır.
 - Çocuklardan katılım onamı, velilerden **Aydınlatılmış Onam Formu (EK-1)** alınır.
- Medya çalışanları (fotoğrafçı, gazeteci vb.), etkinlik öncesinde Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları ile bilgilendirilir ve uygunluk taahhüdü alınır.

1.4. Çocuğa Ait Bilgilerin Korunması

- HGM, tüm çocuk bilgilerini KVKK ve GDPR uyumlu biçimde korur.
- Çocukların kişisel bilgileri yalnızca görev gereği erişmesi gereken kişilerle paylaşılır.
- HGM'nin güvenlik önlemleri:
 - Güvenli dijital arşivleme, şifreleme, erişim sınırlaması,
 - Fiziksel belgelerin kilitli dolaplarda saklanması,
 - Düzenli siber güvenlik güncellemeleri.
- Çocuklara dair hiçbir bilgi, bağışçı ya da üçüncü taraflarla paylaşılmaz.

Saklama ve İmha: Çocuk güvenliği kapsamındaki vaka kayıtları, görüşme notları ve bildirim dosyaları **en fazla [5 / 7 / 10] yıl** saklanır (kurumsal tercihe göre süre seçilerek bu metinde tek bir sayı ile sabitlenir). Süre sonunda veriler KVKK'ya uygun **güvenli imha prosedürü** ile (kriptografik silme, fiziki imha vb.) yok edilir; imha tutanağı dosyaya işlenir.

1.5. Güvenli ve Erişilebilir Programlama

- HGM tüm programlarında çocukların güvenliğini temel alır.
- Program içerikleri:
 - Çocukları hak sahibi bireyler olarak kabul eder,
 - Cinsiyet, cinsel yönelim, engellilik, etnik köken ve yaş çeşitliliğini kapsayıcı olur,
 - Ayrımcılık, yaşçılık ve güç farkını pekiştiren söylemleri reddeder.
- Tüm projelerde:
 - **Risk analizi** yapılır ve yıllık risk toplantılarında gözden geçirilir.
 - Risklerin azaltılması için önlemler alınır, gerekli durumlarda acil eylem planı geliştirilir.
- Çocuk güvenliğine dair hükümler paydaşlarla yapılan protokollere dahil edilir.
- Programlarda paylaşılan vaka ve verilerin gizliliği gözetilir.

Erişilebilirlik: Etkinlik mekânı, materyaller ve iletişim, çocuklar için **erişilebilirlik kriterlerine** uygun planlanır (basit ve anlaşılır dil, işitsel/içerik alt yazıları, fiziksel erişim–rampa/asansör, yönlendirme işaretleri vb.). Gerekli uyarlamalar bütçede “erişilebilirlik kalemi” olarak işaretlenir.

2. ÇOCUK GÜVENLİĞİ DAVRANIŞ KURALLARI

HGM Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları (EK-2), çocuklarla doğrudan ya da dolaylı temas içinde olan tüm mensupların; çocuklara hiçbir zarar vermemek, çocukların güvende olmalarını ve desteklenmelerini sağlamak üzere uyması gereken temel ilkeleri içerir.

Bu kurallar, Politika Belgesi’nde belirtilen ilkelerden hareketle hazırlanmıştır ve aşağıda aktarılan olan bildirim mekanizmasının standartlarını oluşturur.

HGM çalışanları, gönüllüleri, stajyerleri, Yönetim Kurulu ve diğer organları görevlerine başlamadan önce bu kuralları kabul etmek, belgeyi imzalamak ve davranış kurallarına uymayı taahhüt etmekle yükümlüdür.

Davranış kurallarının, HGM’nin doğrudan yürüttüğü çalışmalar kapsamında görev yapan kişiler/kuruluşlar, birlikte çalışılan çocuklar ve çevrelerindeki yetişkinler tarafından bilinirliği sağlanır. Hedef kitle ve ilgili kişilerin bildirim mekanizmalarına erişim konusunda bilgilendirilmesi HGM’nin sorumluluğundadır. Bu amaçla, belgenin çocuk dostu versiyonları da dahil olmak üzere farklı görsel materyaller hazırlanır.

3. BİLDİRİM VE YANITLAMA PROSEDÜRLERİ

(HGM'nin yürüttüğü çalışmalar dışında kalan, çocuk güvenliğini ihlal eden durumlara dair kişisel soru ve bildirimler bu belgenin ve mail adresinin kapsamı dahilinde değildir.)

HGM, çocukların iyi olma hali ile ilgili endişelerini dile getiren kişileri destekler, akabinde yürütülen her türlü araştırmayı takip eder veya araştırmayı yürüten kurumlarla iş birliği yapar ve bu tür bir fiilin yeniden meydana gelmesini önleyecek uygun düzeltici eylemleri uygular.

Çocuk güvenliği ile ilgili tüm soru, şikayet ve bildirimlere yanıt verilmesinde HGM Çocuk Güvenliği Bildirim ve Yanıtlama Prosedürleri uygulanır. Herhangi bir olay veya endişe durumunda HGM tüm süreci gizlilikle ve yalnızca gerekli kişilerin bilgisi dahilinde şeffaf bir şekilde yürütür.

Politika belgesinin ve davranış kurallarının ihlal edildiğine tanık olan, bu bilgiye dolaylı olarak ulaşan veya HGM çalışmalarının çocuk güvenliği açısından risk teşkil ettiğini düşünen kişiler, şikayet ve bildirimlerini **guven@hayalgucumerkezi.com** adresine yazılı olarak iletebilirler.

Mail adresinin takibinden **Çocuk Güvenliği Odak Kişisi**, bildirimlerin değerlendirilmesinden ise **Çocuk Güvenliği Komisyonu** sorumludur. Bildirim yapmak için sahip olunan bilgi ve şüphenin paylaşılması yeterlidir; herhangi bir ön araştırma veya soruşturma yapma yükümlülüğü yoktur.

3.1 Bildirimler her zaman şunları içermelidir:

Olayın tarihi, saati ve yeri (Ne zaman ve nerede?)

Olayın türü (istismar, ayrımcılık, ihlal içeren davranış, vs.) (Ne oldu?)

Olayın mahiyeti (Olaya kimler, nasıl dahil oldu?)

3.2. Zaman Taahhütleri

- **Alındı Onayı:** Bildirimi alan Çocuk Güvenliği Odak Kişisi (ÇGO), başvurana **24 saat** içinde alındı/onay yanıtı verir.
- **İlk Toplantı:** Çocuk Güvenliği Komisyonu, bildirimin gelmesini takiben **en geç 3 (üç) iş günü** içinde toplanır.
- **Geçici Önlemler:** Çocuğun üstün yararı gerektirdiğinde **derhâl** (aynı gün) geçici önlem (iletişimin askıya alınması, görevden geçici uzaklaştırma, ortam ayrıştırma vb.) uygulanır.
- **Detaylı Değerlendirme:** Görüşmeler ve incelemeler **en geç 15 (on beş) iş günü** içinde tamamlanır; gerekirse ek süre talebi gerekçesiyle taraflara yazılı bildirilir.
- **Kapanış Bildirimi:** Sonuç ve uygulanacak adımlar **en geç 20 (yirmi) iş günü** içinde taraflara yazılı olarak bildirilir; öğrenilen dersler anonimleştirilmiş şekilde kurumsal kayda alınır.

Çocuk Güvenliği Komisyonu'na ulaşan bildirimin ardından komisyon en geç 3 (üç) iş günü içerisinde toplanarak durumu değerlendirir ve gerekli aksiyon ya da önlemleri almak üzere Koordinasyon Ekibi ile iletişime geçer. Bildirime konu olan durumun öznesi komisyon üyelerinden biri ise bu kişi değerlendirme aşamasında yer almaz ve sürecin dışında bırakılır. Karar aşamasında, komisyon gerekli görürse Koordinasyon Ekibi ya da Yönetim Kurulu'nun görüşlerine başvurabilir. Daha derinlikli bir soruşturmaya ihtiyaç duyulan durumlarda bildirim Etik Kurula iletilir. Gerekli görüşmeler yapıp, incelemelerin tamamlanmasının ardından ihlale sebebiyet veren kişi veya kişilerin yalnızca uyarılmasıyla yetinilebileceği gibi çocuk güvenliği eğitimi yeniden almaya yönlendirilebilirler ya da kurumla ilişkileri tamamen sonlandırılabilir. Tüm bildirim ve inceleme süreci, komisyon tarafından yazılı olarak raporlanır ve Koordinasyon Ekibi'ne sunulur. Söz konusu bildirimin öznesi dernek mensubu değil bir paydaş olduğu durumlarda; Çocuk Güvenliği Komisyonu, dernek mensuplarının duyulan endişenin giderilmesi konusunda ihtiyaç duyduğu danışmanlık ve süpervizyonu sağlar. Paydaşların dahil olduğu olaylar için yine yazılı bildirim ve değerlendirmenin yazılı raporlandırılmasının yapılması ve Koordinasyon Ekibi'ne sunulması gerekmektedir. Bildirimin öznesi her kim olursa olsun, ihbar gerektiren durumlarda, dernek Yönetim Kurulu üyesi hukuk danışmanının desteği ile gecikmeksizin bildirim sorumlu kurum ve kuruluşlara iletir. Bildirimi yapan çocuk ise, konuyla ilgili süreç başlatıldığında ve sonuçlandığında da sonuca ilişkin olarak kendisine ivedilikle dönüş yapılır.

3.3. Zorunlu Bildirim Yükümlülüğü

HGM mensupları, çocukla ilgili suç teşkil eden şüphe, bilgi veya beyanla karşılaştığında **Türk Ceza Kanunu** ve **Çocuk Koruma Kanunu** çerçevesinde **şüphe dahi olsa gecikmeksizin** ilgili resmî mercilere ihbarda bulunur. HGM Yönetim Kurulu, hukuki danışman desteğiyle bu sürecin derhâl işletilmesini ve kayıt altına alınmasını sağlar.

4. HESAP VEREBİLİRLİK VE İZLEME

Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürleri Belgesi, **yaşayan bir belgedir**. Bu, HGM'nin çocuk güvenliği konusundaki ilke ve prosedürlerinin düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi, uygulamanın izlenmesi ve gerekli revizyonların yapılması anlamına gelir.

HGM Çocuk Güvenliği Politikası'nın uygulanması, Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları ve ilgili tüm prosedürler; gönüllüler, çalışanlar, çocuklar ve paydaşlardan gelen geribildirimler dikkate alınarak **Çocuk Güvenliği Komisyonu** tarafından izlenir ve değerlendirilir.

Politika Belgesi, en az **3 yılda bir** veya ihtiyaç doğduğunda (örneğin yeni koşullar, organizasyon yapısındaki değişiklikler, yeni programlar/projeler çerçevesinde) güncellenir.

İzleme ve değerlendirme süreci kapsamında:

- Çocuk güvenliği ihlallerine dair tüm bildirimler ve yanıt süreçleri kayıt altına alınır.
- Yıllık değerlendirme raporu hazırlanarak Yönetim Kurulu'na sunulur.
- Gerekli görüldüğünde, özet ve anonimleştirilmiş bulgular kamuya veya ilgili paydaşlara şeffaflık amacıyla paylaşılır.
- İhlallerden öğrenilen dersler, politika ve uygulamaların sürekli geliştirilmesinde referans alınır.
- İzleme sürecinde bağımsız uzman görüşleri veya dış paydaşlardan katkı alınabilir.

- **Yönetici Özeti:** Yılın genel görünümü, kritik riskler, alınan önlemler
- **Göstergeler (KPI):**
 - Eğitim kapsama oranı (%), tazeleme oranı (%)
 - Bildirim sayısı (anonim), kategorilere göre dağılım
 - Geçici önlem uygulanma oranı ve ortalama tepki süresi
 - Soruşturma tamamlama süresi (ortanca), SLA uyum oranı
 - Paydaş sözleşmelerinde TÇG uyum maddesi kapsama oranı (%)
- **Vaka Yönetimi (Anonim):** Öğrenilen dersler, süreç iyileştirme önerileri
- **Erişilebilirlik ve Uyum:** Mekân/iletişim uyarlamaları, engeller ve çözümler
- **Veri Koruma:** Saklama–imha denetim özeti, ihlal/olay kaydı (varsa)
- **Eğitim ve Yetkinlik:** Simülasyonlar, iç denetim bulguları
- **Revizyonlar:** Politika/prosedür güncellemeleri ve gelecek yıl eylem planı

ÇGP-EK-1 Aydınlatılmış Onam Formu

Ben, **vasisi bulunduğum** _____ (çocuğun adı ve soyadı),
Hayal Gücü Merkezi'nin _____ (projenin/etkinliğin adı)
çalışmasına **katılmasına onay veriyorum.**

Bu çalışma kapsamında;

- Çocuğumun fotoğraf/video çekiminin yapılabileceğini,
- Çocuğumdan görüş alınabileceğini,
- Görsel ve sözel verilerin yalnızca konuyla ilgili **basılı ve dijital yayınlarda (kurumsal web sayfası, sosyal medya, raporlar vb.)** kullanılabileceğini

anladığımı ve **onay verdiğimi** beyan ederim.

Ayrıca;

- Çocuğum için uygun olmadığını düşündüğüm durumda katılım ve/veya görsel-sözel kullanım onayımı **her zaman geri çekebileceğimi** biliyorum.
- Çocuğumun kişisel verilerinin ve çalışma boyunca alınan tüm verilerin **Hayal Gücü Merkezi Çocuk Güvenliği Politikası ve Davranış Kuralları** çerçevesinde korunacağını,
- Herhangi bir ihlal durumunda **Bildirim ve Yanıtlama Prosedürü** üzerinden başvurabileceğimi bildiğimi beyan ederim.

Yasal Vasi Bilgileri

- Adı-Soyadı: _____
- _____
- İletişim Bilgisi: _____
- _____
- Adresi: _____
- _____

Tarih: ____ / ____ / ____

İmza: _____

ÇGP-EK-2 Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları

Hayal Gücü Merkezi (HGM) çocuklarla doğrudan veya dolaylı temas eden tüm çalışan, gönüllü, yönetim kurulu üyesi, danışman ve paydaşların uyması gereken davranış kuralları aşağıda belirtilmiştir. Bu kurallar, çocukların güvenliğini korumak, haklarını gözetmek ve HGM çalışmalarında çocuklara zarar vermemeyi garanti altına almak için hazırlanmıştır.

- Çocuklara yönelik hiçbir ayrımcılık (sözel, davranışsal, eylemsel) kabul edilmez.
- Çocukların yer aldığı tüm çalışmalarda fırsat eşitliği sağlanır; içeriklerde kapsayıcılık ve erişilebilirlik gözetilir.
- Çocuklar cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, cinsiyet ifadesi veya toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden ayrıştırılamaz ve kalıplaşmış rollere zorlanamaz.
- Her çocuğun gelişim, yaşam koşulları ve ihtiyaçlarının farklı olduğu kabul edilir; genellemelerden kaçınılır.
- Çocuklarla çalışırken olumlu, yapıcı ve güçlendirici bir dil kullanılır.
- Çocuğun mahremiyet hakkı korunur; isim, fotoğraf, öykü vb. kişisel veriler güvence altında tutulur. Sosyal medya ve yayınlarda çocuk fotoğrafları kullanılmaz, kullanılan içerikler yaygınlaştırılmaz.
- Çocuklar istemedikleri hiçbir eyleme zorlanamaz.
- Çocuklarla iletişimde saldırgan, aşağılayıcı veya tehditkâr dil kullanılmaz.
- Çocuklarla cinsel veya romantik içerikli konuşma, yazışma ve davranışlar kesinlikle yasaktır.
- HGM çalışmaları kapsamında tanışılan çocuklarla, kurum faaliyet alanı dışında (sosyal medya dahil) kişisel iletişim kurulmaz.
- HGM mensupları, sorumlu bir başka yetişkinin eşliği olmadan çocuklarla yalnız kalmaz. Bireysel danışmanlık talebinde en az iki yetişkin birlikte bulunur.
- Çocukların beden bütünlüğünü ihlal eden, etkinlik için gerekli olmayan ve onaya dayalı olmayan fiziksel temaslardan kaçınılır.
- Çocukların düşünceleri, duyguları, bedenleri ve seçimleri küçümsenemez; alay, lakap takma vb. yollarla utandırılmaz.
- Çocuklarla duygusal, fiziksel, ekonomik veya cinsel sömürüye dayalı ilişki kurulmaz.
- Yetişkinler kendi ya da kurum çıkarı için çocukları araç olarak kullanmaz.
- Çocukların görüşlerine saygı duyulur; özellikle iyi olma halleriyle ilgili kararlara anlamlı katılımları sağlanır.
- Çocukların seçim yapabilmeleri için farklı seçenekler sunulur; yetişkinin değerleriyle yönlendirme yapılmaz.

- Çocukların fotoğraf ve videoları çekilmeden önce nerede, nasıl ve ne kadar süreyle kullanılacağı hakkında bilgilendirilmiş onam alınır. Gereken durumlarda vasilerinden yazılı aydınlatılmış onam formu temin edilir.
- Çocukların kendi güvenlikleriyle ilgili endişelerini ifade edebilecekleri açık iletişim kültürü ve güvenli alan sağlanır.
- Çocuklara hakları, uygun/uygunsuz davranışlar ve karşılaştıklarında ne yapabilecekleri açıklanır.
- Çocukların soruları, talepleri ve beyanları dikkate alınır; görmezden gelinmez.
- Adli sisteme girmiş çocuklar için suçlayıcı dilden uzak durulur, mağdur suçlayıcılık yapılmaz, çocukların hakları korunur.
- Çocuklarla ilgili suçlarda ihbar yükümlülüğü olduğu bilinerek, şüphe ya da bilgi durumunda gecikmeksizin harekete geçilir.

Tüm HGM mensupları bu kuralları imzalamak, kabul etmek ve uygulamakla yükümlüdür.